

Nummer 2016/40

datum raadsvergadering	: 6 oktober 2016
onderwerp	: Erfgoedbeleid 2016-2020
portefeuillehouder	: Wethouder M.C. van der Weele
datum raadsvoorstel	: 23 augustus 2016

Samenvatting

Op basis van de beleidsambitie "Economie Ouder-Amstel" en de collegeagenda 2014-2018 wordt met een visie op de bescherming van het erfgoed in onze gemeente uitvoering gegeven aan de ambities die in deze stukken zijn genoemd. Tevens zijn de inspanningen van de werkgroep Cultureel Erfgoed van het Cultuurplatform zeer van belang geweest om de noodzaak voor het beschermen van gezichtsbepalende panden onder de aandacht en ten uitvoer te brengen. Hiertoe is de beleidsvisie "Het Erfgoed van Ouder-Amstel, nu en in de toekomst" opgesteld. Hierin wordt de gemeentelijke visie op de waarden en functie van het gemeentelijk erfgoed verwoord. Tevens bevat de visie instrumenten om (gemeentelijk) erfgoedbeleid te effectueren, zoals het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. Aan deze visie is een uitvoeringsprogramma voor 2016-2019 gekoppeld. De eerste stap is het aanwijzen van 10 gemeentelijke monumenten in 2016. Dit zal geschieden in samenwerking met de Werkgroep Cultureel Erfgoed van het Cultuurplatform. Tevens is een Uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2016-2019. Hierin worden de acties op het gebied van erfgoed in de komende 4 jaar aangegeven. Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet heeft betrekking op het aanwijzen van te beschermen cultureel erfgoed: roerend (cultuurgoederen en verzamelingen) en onroerend (monumenten en archeologie). Zij vervangt een aantal wetten zoals de Monumentenwet. In dat kader heeft de VNG een nieuwe model Erfgoedverordening opgesteld. Op basis van deze verordening kunnen gemeentelijke monumenten worden aangewezen en beschermd. De Visie en de verordening worden ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Wat is de voorgeschiedenis?

In 2013 is de beleidsambitie "Economie Ouder-Amstel" opgesteld. Hierin wordt een aantal speerpunten genoemd, waaronder het versterken van de toeristische en recreatieve potentie van de dorpskernen. In dat kader is cultureel erfgoed van belang, aangezien erfgoed mede bepalend is voor de identiteit en aantrekkelijkheid van de kernen voor toeristen. In de collegeagenda 2014-2018 wordt erfgoed genoemd als een speerpunt van beleid. Om deze ambitie waar te maken dient erfgoedbeleid te worden opgesteld.

Op 13 september 2013 heeft het Cultuurplatform een conferentie over cultureel erfgoed georganiseerd. De rapportage van deze conferentie "Erfgoed op de kaart" geeft een uitgebreid overzicht van de karakteristieke panden in onze gemeente. In maart 2014 heeft het Cultuurplatform een notitie opgesteld: 'Erfgoed Ouder-Amstel: nu en voor de toekomst'. De notitie bevat aanbevelingen voor gemeentelijk erfgoedbeleid. In het najaar van 2014 zijn de eerste gesprekken gestart tussen de wethouder en de werkgroep Cultureel Erfgoed van het Cultuurplatform om te erfgoedbeleid te komen.

In juni 2015 is de Startnotitie Cultureel Erfgoed in Ouder-Amstel ter kennisname gebracht aan de gemeenteraadsleden. Met deze startnotitie is eerste een aanzet gegeven om te komen tot erfgoedbeleid.

Wat is er aan de hand?

Mooi Noord-Holland (voorheen Welstand Noord-Holland) heeft een (concept) beleidsvisie Cultureel Erfgoed opgesteld. Hierin wordt de gemeentelijke visie op het belang van het erfgoed weergegeven. Op 11 april 2016 is een bijeenkomst gehouden voor inwoners van Ouder-Amstel over het gemeentelijk erfgoedbeleid in het algemeen en over de visie in het bijzonder. Naar aanleiding van de op deze bijeenkomst gemaakte opmerkingen en gedane suggesties is de visie aangepast. De vragen en opmerkingen die door inwoners tijdens en daarna na de informatieavond, zijn gesteld en de beantwoording daarvan zijn als bijlage bij de visie gevoegd. Op basis van de visie zullen in 2016 10 gemeentelijke monumenten worden voorgedragen voor het gemeentelijke Erfgoedregister (zie hierna). Tevens is een uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2016-2019. Hierin worden de acties op het gebied van erfgoed in de komende jaren aangegeven.

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet heeft betrekking op het aanwijzen van te beschermen cultureel erfgoed: roerend (cultuurgoederen en verzamelingen) en onroerend (monumenten en archeologie). Zij vervangt een aantal wetten zoals de Monumentenwet. De Erfgoedwet kent een aantal nieuwe bepalingen. Het gaat om het vaststellen van een gemeentelijke Erfgoedverordening (voorheen monumentenverordening) en het bijhouden van een erfgoedregister (voorheen Monumentenlijst). In dat kader heeft de VNG een nieuwe model Erfgoedverordening (Erfgoedverordening 2016) opgesteld. Op basis van deze verordening kunnen gemeentelijke monumenten worden aangewezen en beschermd. Voorgesteld wordt deze verordening door de raad te laten vaststellen.

Inhoudelijk (in ieder geval v.w.b. monumenten en archeologie) verschilt deze nieuwe verordening nauwelijks van de verordening uit 2008, waarmee nu wordt gewerkt. Het belangrijkste verschil ten opzichte van de oude verordening is dat er naast (archeologische) monumenten ook regels worden gegeven voor onroerende zaken zoals verzamelingen. Dit is breder dan alleen monumenten. Vandaar dat nu wordt gesproken van een Erfgoedverordening in plaats van een Monumentenverordening.

Wat gaan we doen?

Voorgesteld wordt:

- de Erfgoedverordening 2016 vast te stellen;
- de Visie "Het Erfgoed van Ouder-Amstel, nu en in de toekomst", inclusief het uitvoeringsprogramma vast te stellen;
- Uit de reserve collegeprogramma ter beschikking te stellen:
 - een bedrag van € 600,00 (ex BTW) voor de opmaak van de Erfgoedvisie door Mooi Noord-Holland;
 - een bedrag van € 13.000,00 (ex BTW) voor advisering en het opstellen van redengevende omschrijvingen over 10 potentiële monumenten voor 2017 en 2018 (€ 6.500,00 per jaar);
 - een bedrag van € 10.000,00 voor advisering over en uitvoering van overige werkzaamheden van het Uitvoeringsprogramma.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Ouder-Amstel kent veel bijzondere panden, landschappen, dorpsstructuren en objecten. De aanwezigheid van erfgoed bevordert de aantrekkelijkheid van de gemeente om er te wonen en te recreëren. Het actief beschermen en uitdragen van de waarden van cultureel erfgoed bevordert het zelfbewustzijn en besef van de inwoners dat zij in een bijzondere gemeente wonen.

Met een bestemmingsplan kunnen deze waarden deels worden beschermd (bijvoorbeeld bouwverbod om zicht te behouden, aanwijzen karakteristieke panden), echter sommige activiteiten, zoals vergunningsvrij bouwen, zijn niet uit te sluiten.

Bouwplannen die het aanzien van een pand kunnen aantasten kunnen dus niet altijd door een bestemmingsplan worden voorkomen. Met de Visie en (met name) de Erfgoedlijst worden deze waarden optimaal beschermd. Keuze is om deze bijzondere panden niet te beschermen en niet over te gaan tot vaststelling van deze visie. Daarmee wordt het risico gelopen dat unieke beeldbepalende panden in onze gemeente verloren gaan.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Voor het opstellen van de Erfgoedvisie is reeds een bedrag van € 7.880,00 beschikbaar gesteld uit de reserve collegeprogramma. Dit bedrag is meegenomen in de tweede nieuwsbrief en de begroting 2016. Voor de opmaak van de visie is nog € 600,00 nodig.

Het bedrag ad € 6.500,00 voor advisering en het opstellen van redengevende omschrijvingen voor de eerste 10 potentiële monumenten voor 2016 is eveneens meegenomen bij de tweede nieuwsbrief en de begroting 2016.

Voor het aanwijzen van 10 monumenten in 2017 en in 2018 is nog € 13.000,00 nodig (€ 6.500,00 per jaar). Daarnaast is € 10.000,00 nodig voor advisering over en uitvoering van de overige werkzaamheden van het uitvoeringsprogramma.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Uit het Cultuurplatform is een werkgroep samengesteld (werkgroep Cultureel Erfgoed) die in samenwerking met de gemeente en Mooi Noord-Holland het gemeentelijk erfgoedbeleid vorm gaat geven.

Het aanwijzen van de monumenten zal in samenwerking met (een delegatie uit) de werkgroep cultureel erfgoed geschieden. Hieraan zal aandacht worden besteed in de media (Weekblad, gemeentelijke website). De eigenaars van de potentiële monumenten worden te zijner tijd bij het proces betrokken. De procedure daarvoor staat in de visie als volgt beschreven: "als een object geselecteerd is als potentieel gemeentelijk monument, krijgt de eigenaar een kennisgeving. Een redengevende omschrijving wordt opgesteld. Daartoe wordt het object bezocht en gaan de erfgoeddeskundigen in gesprek met eigenaren en ander belanghebbenden. Eventuele bezwaren mogen dan mondeling of schriftelijk worden meegegeven."

Middels de Nieuwsbrieven wordt de gemeenteraad op de hoogte gehouden van de vorderingen in de uitvoering van het beleid.

Wat is het vervolg?

Na vaststelling door de raad van de verordening en de visie zal gestart worden met de aanwijzingsprocedure voor de eerste 10 monumenten.

Burgemeester en wethouders van Ouder-Amstel,
de secretaris, de burgemeester

L.J. Heijlman

M.T.J. Blankers-Kasbergen

De raad van de gemeente Ouder-Amstel,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 augustus 2016, nummer 2016/40,

Gelezen het memo van burgemeester en wethouders 'Raadsbesluit Erfgoedbeleid 2016-2020' d.d. 28 september 2016,

BESLUIT :

- de visie "Het Erfgoed van Ouder-Amstel, nu en in de toekomst" vast te stellen;
- uit de reserve collegeprogramma ter beschikking te stellen:
 - een bedrag van € 600,00 (ex BTW) voor de opmaak van de Erfgoedvisie door Mooi Noord-Holland;
 - een bedrag van € 13.000,00 (ex BTW) voor advisering en het opstellen van redengevende omschrijvingen over 10 potentiële monumenten voor 2017 en 2018 (€ 6.500,00 per jaar);
 - een bedrag van € 10.000,00 voor advisering over en uitvoering van overige werkzaamheden van het Uitvoeringsprogramma.

Ouder-Amstel, 6 oktober 2016

De raad voornoemd,

de raadsgriffier,

de voorzitter,

A.A. Swets

M.T.J. Blankers-Kasbergen